

Český telekomunikační úřad
Sokolovská 219, Praha 9
poštovní přihrádka 02
225 02 Praha 025

dne / date 22. června 2022

věc/ re **Připomínky společnosti T-Mobile k záměru uložit v rámci univerzální služby povinnost poskytovat zvláštní ceny**

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů

NÁZEV NÁVRHU ROZHODNUTÍ KE KONZULTACI: Záměr uložit v rámci univerzální služby povinnost poskytovat zvláštní ceny, ze dne 23. 5. 2022, čj. ČTÚ-23 344/2022-610

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE DOTČENÝCH SUBJEKTŮ: T-Mobile Czech Republic a.s.
Tomíčková 2144/1
148 00 Praha 4

IČ 649 49 681

Kontaktní osoba: Ing. Libor Šeda
Senior specialista regulace
mobil: 603 402 184
e-mail: libor.seda@t-mobile.cz z

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ: níže uvedené připomínky neobsahují obchodní tajemství a důvěrné informace

Jméno, příjmení, funkce oprávněných osob: Ing. Libor Šeda
Senior specialista regulace
mobil: 603 402 184
e-mail: libor.seda@t-mobile.cz

ÚVOD

Společnost T-Mobile Czech Republic a.s. (dále také jen „T-Mobile“) vítá možnost uplatnit své připomínky a komentáře k záměru uložit v rámci univerzální služby povinnost poskytovat zvláštní ceny, čj. ČTÚ-23 344/2022-610 (dále také jen „Návrh“).

I. OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

S ohledem na vývoj ekonomické situace v České republice rozumí společnost T-Mobile potřebě státu adresovat tíživou ekonomickou situaci mnoha obyvatel právě konceptem univerzální služby v sektoru elektronických komunikací. Přesto vidíme v představeném pojetí poskytování zvláštních cen pro osoby se zvláštními sociálními potřebami tak výrazné koncepční pochybení, že je dle našeho soudu nemožné dosáhnout sledovaného efektu.

V našich připomínkách se věnujeme především dvěma problematickým okruhům, a to extrémně náročné administraci celého projektu doprovázené lehkou zneužitelností klasifikace oprávněné osoby k čerpání zvláštních cen. Dále poukazujeme na zásadní pochybení regulátora v rovině cenového nastavení Návrhu. Konkrétně:

Administrace oprávněnosti nároku žadajících osob

Univerzální služba, konkrétně její část poskytování zvláštních cen není novým institutem, ale již mnoho let plní svoji funkci pro osoby se zvláštními sociálními potřebami. Na konci dubna tohoto roku Český telekomunikační úřad (dále jen „úřad“) na jednání se sektorem představil svůj záměr, jak tuto službu zatraktivnit. Ke změně ho částečně vedla novela zákona o elektronických komunikacích účinná od 1. ledna 2022 vyvolaná Směrnicí (EU) 2018/1972, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace („Evropský kodex“) a částečně snaha zlepšit tuto službu. Úřad očekává především větší nabídku jednotlivých tarifů od více poskytovatelů, což zákazníkům umožní vybrat si tarif, který jim bude nejvíce vyhovovat. Protože si úřad uvědomoval složitost administrace (ověřování, uchovávání a následné prokazování) oprávněnosti nároku žadajících osob, slíbil na jednání se sektorem dne 27. dubna 2022 výkon této administrace úřadem. Operátoři tedy neměli mít problém s administrací, protože tuto by již provedl úřad a operátor by si online u úřadu ověřil, že žadatel má oprávnění požádat o zvláštní cenu.

Tato operátory oceňovaná funkcionalita není v Návrhu uvedena a pravděpodobně nebude zavedena, což původní záměr úřadu degraduje. Na operátory je tak vytvářena enormní zátěž v podobě administrace konceptu univerzální služby, spočívající v ověřování identity a oprávněnosti žadatele, uchovávání této identifikace po významnou dobu a zajištění schopnosti prokázat nárok v případě kontroly této oprávněnosti ze strany úřadu. Je tedy zřejmé, že na straně každého jednoho operátora bude muset být vytvořen komplexní systém pro administraci univerzální služby, který bude muset být navíc napojen na centrální evidenci, která bude evidovat čerpané nároky a bude sloužit jako ochrana proti dvojímu čerpání nároku. Zdroje, které budou muset být vynaloženy na několika stranách tak budou značné.

Degradaci konceptu dále zesiluje rozšíření oprávněných osob o osoby s nízkými příjmy, které svoji oprávněnost požádat o zvláštní cenu mohou doložit „pouze“ čestným prohlášením. Takové čestné prohlášení není schopen validovat žádný operátor. Možnost zneužití této skutečnosti je dalším negativním aspektem, který na jedné straně staví operátory do rizika, že mu státní kompenzace nebude nakonec proplacena, na straně druhé vytváří riziko neoprávněně navýšených státních výdajů. Toto může mít vliv na původní záměr úřadu získat pro univerzální službu více poskytovatelů.

Cenové nastavení Návrhu a Zvláštní (univerzální) tarif

Základním požadavkem univerzální služby je zajistit, aby všichni spotřebitelé měli přístup k předmětným službám v přiměřené kvalitě, a to za dostupnou cenu. Mělo by jít tedy, v souladu se zásadou proporcionality, o nutná opatření k zajištění cenové dostupnosti. Univerzální služba není politickým nástrojem, ale má reagovat na faktickou situaci, kdy si služby elektronických komunikací nemohou určité skupiny obyvatel dovolit. V tomto legislativním ukotvení univerzální služby ve smyslu „nezbytných opatření směřujících k dostupnosti služeb“ (viz článek 85, 86 a recitály 219 – 225 Evropského kodexu) tkví naše stěžejní připomínka k Návrhu, neboť úřad dle našeho soudu neprokázal, že navrhované nastavení je nezbytné k zajištění cenové dostupnosti předmětných služeb a že se jedná o proporcionalní opatření ke stavu trhu. Není nám známa žádná podkladová analýza, která by dokládala opodstatněnost a přiměřenost Návrhu, který je tím pádem v této části nepřezkoumatelný. Navíc nelze ani vyloučit, že navrhovaná a ve svém důsledku celkem dalekosáhlá opatření nemají potenciál narušit trh. Takový výsledek by byl v přímém rozporu s principy evropské regulace včetně již zmiňovaných ustanovení Evropského kodexu.

Úřad v Návrhu nově navrhuje uložit povinnost nabízet zvláštní (univerzální) tarif, přestože tato pravomoc není zakotvena v zákoně o elektronických komunikacích. Podle názoru společnosti T-Mobile, tak úřad překračuje své pravomoci, protože se snaží o další formu cenové regulace.

Nejen že nesouhlasíme s povinností poskytovat univerzální tarif, nemůžeme dále souhlasit ani s koncepčním pojetím zvláštního (univerzálního) tarifu v ceně 200 Kč (s DPH), který by ve svém důsledku byl pro uvedené osoby zdarma (státní příspěvek 200 Kč by pokryl celou jeho cenu). Takový přístup není státem v žádné jiné oblasti ekonomiky zaveden. Stát poskytuje slevy na zboží či služby (např. sleva na cestování vlakem) případně formou dávky (např. dávka na bydlení), ale občané si vždy tyto služby (produkty) částečně hradí sami. Zachování principu alespoň minimální spoluúčasti na pořízení jakýchkoliv statků a služeb vede především k neplýtvání se zdroji a tento princip by měl být zachován i u telekomunikačních služeb, zvláště v situaci, kdy dochází k úhradě z veřejných rozpočtů.

Oprávněné osoby by měli částečně přispívat na tarif, v opačném případě lze předpokládat zneužívání tohoto tarifu, protože o něj budou moci požádat pouze s čestným prohlášením, jehož správnost (a tedy oprávněnost žádat o slevu) nebudou operátoři a nejspíše ani úřad schopni zkontrolovat. Úřad tak otevírá dveře ke vzniku černého trhu, což je z pohledu společnosti T-Mobile naprosto nepřijatelné. A nemělo by to být ani v zájmu státu, ani regulátora.

Dále není jasné, jak úřad dospěl k určení univerzálního tarifu. Společnost T-Mobile nezaznamenala od zákazníků požadavky na tarif s těmito parametry (150 minut, 50 SMS a 2,5 GB dat). Je také otázkou, co nastane po využití všech minut, SMS, resp. dat z tohoto tarifu. Z jednání úřadu se sektorem vyplynulo, že je pro úřad akceptovatelné, aby byl zákazník po vyčerpání předepsaných parametrů bez možnosti dalšího čerpání služeb po zbytek účtovacího období. Toto je zcela jistě proti zaběhlým současným standardům kvality poskytování služeb elektronických komunikací a není ani v zájmu koncových účastníků, kteří navíc mohou být v tíživé životní situaci.

Domníváme se, že nabídka tarifů všech operátorů na trhu, včetně tarifů pro sociálně slabé, je dostatečně pestrá, aby umožňovala výběr nejvýhodnější kombinace minut, SMS a dat z komerčně nabízených tarifů, na které může zákazník čerpat 200 Kč slevu. V případě, že stát na jeden z komerčních tarifů přispěje 200 Kč za měsíc, jde z pohledu společnosti T-Mobile o dostatečnou podporu pro osoby se zvláštními sociálními potřebami.

Podotýkáme, že společnosti T-Mobile není známo, že by podobný univerzální tarif byl v rámci univerzální služby uložen v jiných zemích Evropské unie. Návrh úřadu tedy v tomto ohledu nemá srovnání, což může souviset se skutečností, že příslušná ustanovení Evropského kodexu (články 85 a 86) narušení trhu prostřednictvím univerzální služby výslovně zapovídají a zároveň vyžadují, aby přijatá opatření byla sledovanému účelu přiměřená.

Z výše uvedených důvodů navrhuje:

1. Provedení změny zákona č. 127/2005 sb., o elektronických komunikacích a o změně souvisejících zákonů a následně i nařízení vlády č. 500/2022 o podmínkách poskytování zvláštních cen hlasové komunikační služby a služby přístupu k internetu osobám se zvláštními sociálními potřebami, kdy by se oprávněnost osob s nízkými příjmy neprokazovala čestným prohlášením, ale byla by navázána na jinou sociální dávku.
 - Takové řešení by umožnilo efektivní kontrolu oprávněnosti žádajících osob a tím i větší jistotu pro operátory, že jim bude proplacena ztráta z poskytování zvláštních cen.
 - Správné a kompletní nastavení podmínek univerzální služby, které zajistí jednoduchost a snadnou kontrolovatelnost, jak ze strany operátorů, tak státu, a zamezí excesivnímu čerpání prostředků ze státního rozpočtu.
2. Provedení digitalizace systémů používaných pro administraci univerzální služby, která by (jak původně navrhol úřad) měla probíhat zásadně elektronicky. Jedná se o systém na ověřování oprávněnosti nároku, evidence uplatněných nároků apod.
 - Je zřejmé, že takovéto řešení nelze časově stihnout do začátku roku 2023. Příprava změny zákona a následného nařízení vlády, včetně jejich schválení, zabere několik měsíců. Tento čas lze ale efektivně využít pro digitalizaci systémů na straně úřadu, a také na implementaci na straně operátorů (pravděpodobně kromě současného poskytovatele univerzální služby). Protože ani operátoři nejsou v současné chvíli připraveni na poskytování univerzální služby v úřadem navrženém formátu. Pro implementaci na straně společnosti T-Mobile je nutné znát vstupní parametry, bez kterých nelze s implementací začít. Samotná implementace následně potrvá minimálně 6 měsíců, což je úřadu známo, neboť jsme ho o těchto skutečnostech již několikrát informovali.
3. Vpuštění povinnosti nabízet zvláštní (univerzální) tarif z navrhované změny konceptu univerzální služby pro protiprávnost a nepřiměřenost takového požadavku.
4. Začlenění předplacených služeb elektronických komunikací do možnosti čerpání slevy v rámci univerzální služby.
5. Zachování současného nastavení univerzální služby a teprve po legislativních změnách a digitalizaci systémů rozšířit univerzální službu na více služeb a pro další oprávněné osoby (tedy osoby s nízkými příjmy).

II. PŘIPOMÍNKY K JEDNOTLIVÝM ČÁSTEM/USTANOVENÍM NÁVRHU

II. 1 Část Podmínky, které Úřad hodlá stanovit v rámci plnění povinnosti zvláštních cen, bod a)

Úřad na konci prvního odstavce bodu a) stanovuje, že pro plnění povinnosti zvláštních cen nebude možné použít předplacené karty. Společnost T-Mobile se domnívá, že pokud operátor zajistí, že slevu využijí zákazníci na základní služby (volání, SMS nebo na data) například formou nákupů balíčků služeb, a nikoliv na ostatní služby či dokonce platby třetích stran (nákup jízdenek apod.), měla by být možnost použít předplacené karty povolena.

Návrh T-Mobile

Navrhujeme vypustit text: „kromě předplacených karet“.

II. 2 Část Podmínky, které Úřad hodlá stanovit v rámci plnění povinnosti zvláštních cen, bod a)

Úřad ve druhém odstavci bodu a) navrhuje, aby podnikatel poskytující mobilní služby vedle cenového zvýhodnění současně nabízel zvláštní (univerzální) tarif podle písm. l). Společnost T-Mobile se domnívá, že úřad nemá zmocnění ukládat zvláštní tarif.

Na základě skutečností uvedených v obecných připomínkách navrhujeme zrušit povinnost nabízet zvláštní (univerzální) tarif.

Návrh T-Mobile

Navrhujeme vypustit celý druhý odstavec v bodě a) tedy text: „V případě, že podnikatel poskytuje mobilní služby, je vedle cenového zvýhodnění současně povinen nabídnout zvláštní (univerzální) tarif podle písm. l), pokud neprokáže, že by při poskytování tohoto zvláštního (univerzálního) tarifu za podmínek stanovených Úřadem neměl pokryty účelně a efektivně vynaložené náklady, včetně zajištění návratnosti investic, a nedosáhl by přiměřeného zisku stanoveného opatřením obecné povahy č. OOP/4/09.2014-6 v platném znění.“

II. 3 Část Podmínky, které Úřad hodlá stanovit v rámci plnění povinnosti zvláštních cen, bod l)

Úřad v bodě l) specifikuje, co má obsahovat nabídka v rámci této univerzální služby včetně zvláštního (univerzální) tarifu obsahujícího 150 minut a 50 SMS do všech národních sítí a 2,5 GB dat při nulovém zpoplacení ze strany oprávněné osoby. Protože se podle názoru společnosti T-Mobile jedná o nezákonnou snahu o cenovou regulaci, navrhujeme zrušit povinnost nabízet zvláštní (univerzální) tarif.

Návrh T-Mobile

Navrhujeme vypustit celý bod l).

II. 4 Část Podmínky, které Úřad hodlá stanovit v rámci plnění povinnosti zvláštních cen, bod m)

Úřad v bodě m) popisuje, že oprávněná osoba může čerpat pouze jednu formu slevy. Protože jsme v předchozích připomínkách navrhovali vypuštění nezákonné povinnosti zvláštního (univerzálního) tarifu, navrhujeme vypustit část týkající se tohoto tarifu.

Návrh T-Mobile

Navrhujeme vypustit text: „nebo zvláštní (univerzální) tarif“.

III. STANOVISKA A NÁZORY K NÁVRHU OPATŘENÍ

Neuplatňujeme.